

In cazul acesta să-și aducă aminte Escelența sa că el nu e episcopul guvernului ci al Românilor, și că chemarea lui e să promoveze binele sufletesc al acestora, ear' nu să se facă mameluc al guvernului.

Zice mai departe dl autor că «teza predilectă debitată de greco-catolică e: *mai înainte catolică, apoi Română!*»

Ei bine, spună-mi dl autor un singur moment din viața politică a Românilor, în care să fi ieșit la iveală pe planul atât catolicitatea noastră! Spună-mi un singur act politic zădărnici de interesele confesionale ale gr.-catolicilor!

Poate-i vine greu dacă noi în păstoria sufletelor, întru promovarea binelui sufletesc al credincioșilor folosim mijloace cari la prima privire s'ar părea străine de ritul nostru?

Așa ar fi de pildă misiunile poporale, cari de o bucată de vreme s'au introdus în biserica noastră și cari au fost boicotate de o bună parte a presei române ca unele inovații contrare ritului oriental. Nu știu cunoaște orî nu dl autor din ce constau misiunile acelea, dacă însă nu cunoaște, poftescă a lua parte la misiunile ce se vor ținea — precum sunt informat — în Diecesă Lugojului în Paresim, și-l asigur că va ajunge la convicția că acelea nu numai că nu-s contrare ritului, ci aduc cele mai mari foloase spirituale poporului credincios. Doar' predicile, mărturisirile, împărtășirea cu sf. Eucharistie și cântarea cinstitului Paraclis — sunt contrare ritului nostru? Oare să nu fie permis *ori-când* a îndeplini aceste oficii sacre cari promovează religiositatea — de frica să nu vătămăm curățenia ritului?

Ori doar' catolicismul nostru ar sta în aceea că nu îndeplinim oficii sacre la oaltă cu frații gr.-or.? In cazul acesta...

Ear' dacă dl autor mai are și alte dovezi din cari să reiese hipercatolicitatea noastră, aducă-mi-le înainte, bucuros fi stau la dispoziție.

Atâta însă îl pot spune și eu că interesele confesionale dispar fiind vorba de

chestii naționale, ear' fiind vorba de binele sufletesc al credincioșilor — numai și numai în cazul acesta, dispar ori-ce alte interese față de interesele confesionale.

Eu cred că purtarea clerului nostru înalt față cu proiectul lui Berzeviczy e o dovadă destul de clară despre naționalismul de care sunt conduși prelații noștri peste tot — și dacă mai este câte unul care nu-și face datorința acela *nu e biserica gr.-cat*

Ce-i drept, înainte de alegeți ar fi fost bine dacă și ei ar fi urmat pilda episcopului Majláth și ar fi îndemnat preoțimea să sprijinească alegerea acelor candidați, cari vor lupta împotriva proiectului urgisit alui Berzeviczy. Și dacă nu s'a făcut din nici o parte, poate scurtimea timpului a fost cauza și faptul că alegerile astea ne-au aflat cam nepregătiți.

Și ca să isprăvesc, o singură observare mai am de făcut dlui autor: *noi Români nu suntem și nici vom fi vreodată membri bisericeii catolice maghiarizatoare!*

Blaj.

Teodor Lazar.

Kossuthiștii din Chișineu.

Se știe că la alegerea din Arad, mulțime de alegători Români au votat cu Barabás. Eran ademeniți de corteșii acestuia, că neavând Români în Arad candidat național să voteze și dinșit în contra guvernului, care și pe Români îi asuprește. Mulțime de Români au primit resonul acesta și în chipul acesta a fost posibilă învingerea lui Barabás în Arad.

Dar' iată că s'a întors lucrul.

Barabás și căpeteniile kossuthiștilor din Arad și din cercul Chișineului în frunte cu vestitul Lázár Zorád, care mereu ne îmbia pacturi la comita, *indeamnă acum* kossuthiștii de acolo să *voteze pe guvern* și la nici un caz pe Russu Șirianu.

Români! Înțelegeți voi aceasta? Vă mai trebuie dovadă de sinceritatea lor?

Au fost bune voturile Românilor în Arad ca să trântescă guvernul, dar' în Chișineu e bun guvernul!?

Asta-i sinceritatea și tovarășia kossuthistă.

Insemnați-vă bine fraților Români pretutindenea și luați învățătură din acesta, care ne arată mai bine ca ori-ce riseismul lor.

ELECTORALE.

Despre alegerea de deputat, despre alegătorii mâni și purtarea acestor din urma în Bectherecul-mic.

Nainte de alegeți:

Dieta se disolvase. Trezitu-s'au atunci Români. Și s'au trezit și cei 1400 alegători mâni din 15 comune curat românești și 100 Sârbi din cei 2350 alegători ai cercului Bectherecul mic, constător cu totul din 19 com.

In preajma alegerii împrejurările, ba alegerea li-s'a părut obștei mai moment decât altădată, momentul de alegeți li s'a rut bunilor noștri bătrâni decisător asupra noastre viitoare; cei drepti la inimă au și venit în fieste-care comună ca să se sfătuiască asupra candidaturii, de astă-dată! Doi s'ar arătat. Dar ei pe care să-l alegă? Cine le mai bine durerile lor? In cine au ei mai încredere? Cu cine să pot ei mai bine înțelegi?

Nu-i bun nici unul, nici celalalt? Ca să facă?

Și ca din trăsnet, Un cuvânt li-s'a arătat din ceri la toți, odată: Dr. George Adam.

Acesta e omul nostru, acesta e fratele nostru. Acesta e copilul nostru! Acesta e stăruitorul nostru!

Maî 9 zile până la alegere! Și deputatul alegătorilor din toate părțile a alergat la țară, să primească candidatura, cu program național, spre a-și folosi puterile sale întru apărarea drepturilor celor naturale a naționalităților, ca individualități etc.

Dr. George Adam om tânăr, sprâncenat, Român neaoș nici n'a întârziat a îndeplini dorința poporului. A știut-o că e un pas mare un pas foarte riscat. Dar văzând însuflețită dorința generală care a mers până la extremitate văzând că preoții sunt între popor, ear un preotul cu poporul său, acolo e și Dumnezeu Auzita-i d-le protopop!

Și candidatul iubit a și plecat în țară. Să fi văzut, căldura, iubirea adevărată, neștească și părintească cu care a fost primit în fieste care comună, să fi văzut pe robeanî, Mosonitenî, Șaghenî, pe cei St. Maî etc. etc., au eșit toți cu mic cu mare, tineri bătrâni, cu preotul lor în frunte; ca să-l întindă mâna lor frățească, să-i spună multă bitului lor candidat, din inimă curată nească, cel mai sincer și mai dulce bine așezat nit! Să fi văzut protopope Putici...

Viitorul apropiat al Rusiei.

Cu motto: Ave Cesar! profesorul M. von Reuser (Berlin) publică în Die Zeit, sub titlul de mai sus, următoarele:

Criza din Rusia merge repede spre desnoământ. In orbirea-i nebună, țarul își manifestă din nou în fie-care zi hotărârea de a nu ceda și de a apăra regimul absolutist. Dacă nu azi, mâne însă va izbucni catastrofa, care va rescolî adîncurile vijelioase ale mânei populare și cu o lovitură va arunca la o parte întreagă murdărie și toată rușinea ce de veacuri s'a putut grămădi peste puternicul organism al poporului rus. Fără voie, cu o curiozitate dureroasă, se îndreaptă ochii tuturor spre răsărit, acolo unde a început drama istorică și fie-care privește încordat în aurora neguroasă a mișcării revoluționare, și se întreabă: In ce chip se va desfășura această mișcare teribilă, fatală și inevitabilă? Cum se va întâmpla această prăbușire uriașă a unui regim de stat învechit? Când se vor da primele lovituri ale voinței poporului redeșteptat? Când se va da prima lovitură care să spargă coiful bine înțepenit al Leviathanului războinic și birocratic? Vom încerca, pe baza ultimelor evenimente, a arăta câte-va puncte din situația țarismului, în contra căruia este îndreptată poate armata revoluționară; vom să încercăm a arăta unele linii tactice cari pornesc din diferite părți și cari au o singură țintă: dărîmarea absolutizmului.

Inainte de toate relevăm, deplina posibilitate a unei revoluții dinastice la palat. Nu trebuie să se uite că împăratul Nicolae II nu po-

sedă forța brutală a părintelui său și că el n'a putut nici odată să stăvilească extrema desfășurare a conflictelor și certelor de partid dintre membrii dinastiei. In aceste cercuri se dă de multă vreme lupta între aripa dreaptă și cea stângă, între partidul despotizmului patriarcal în frunte cu împărăteasa văduvă, și între acela al absolutizmului polițienesc pe care îl favorizează țarul și soția sa. Tendința culturală și liberală ce s'a manifestat în linia mare ducală a „Constantinilor“ mai multor generațiuni, a dispărut de mult.

Deja sub Sipiagin, ultimul descendent al acestei case, marele principe Constantin Constantinovici, a fost ofensat în mod public ca președinte al academiei de științe și... nu numai că a trebuit să se facă bolnav și să încaseze ofensa ce i-se adusese, dar pe de asupra să continue a păstra funcția de președinte. Și atingerea adusă onoarei marelui principe n'a fost de loc mică. Constantin propuse, anume, ca Gorki să fie primit membru de onoare al academiei, dar ministrul poliției din propria sa putere și contra legii a șters pe noul academician din lista membrilor și, fără să anunțe despre aceasta academia, a comunicat știrea anonim prin ziare — iar marele principe a trebuit să înghită toate acestea... Pe vremuri se formaseră legende întregi despre bărbăția și sentimentele liberale ale lui Constantin Nicolaievici, acest „unchi roșu“ în familia Romanov, care cu spiritul său ar fi dominat întreaga flotă rusă și pe vechii ei eroi venerați. Decât, repetăm, tradiția aceasta a dispărut acum: Romanovii „roșii“ nu mai există.

Cu atât mai mult s'a dezvoltat antagonismul intereselor dinastice pur personale în stnul

partidelor „patriarhale“ și „polițienesti“ dela împărăteasa mumă, care stă în fruntea reacției patriarhale, nu se poate mângăia nici până la de moartea „țarului țaranilor“ și, ca și Pobonoszev, vede cauza răului întreg în faptul că tronul nu mai stă un om cu voință puternică și pumn de fier, care să țină în mâinile sale cur pe ministri și armata, oferind astfel poporului veliștea unei puteri strașnice dar și milostive încercat în diferite rinduri ca Nicolae II să declarat bolnav și să fie ridicat pe tron. Mi se pare că oare-ce acesta părea mamei o natură puternică, hotărâtă, ne-tins de vre-o influență stăcicioasă, liber de ezitări interne; dar încercările se izbiră de rezistența vie a țarului împărătese și a țarului cari voiesc să vadă ori-ce preț pe copiii lor pe tronul Rusiei totul de necrezut cât de departe a ajuns dușmănia între aceste două partide rivale; și de oare-ce fie-care partid numără mulți aderenți în curile superioare ale societății și din cauza poziției lor înalte dispun de mijloace colosale mari deosebite. Așa de exemplu — s'a istorisescerurile curții — înainte de nașterea lui Ale moștenitorul tronului, partidul țarinei Alexandra făcea planul să schimbe succesiunea la tron în favoarea fetelor lui Nicolae II și în chipul acesta să înlătore pe Mihail dela această succesiune cercarea însă n'a reușit. Nașterea lui Alexandru făcând planul de prisos; dar până acum încă numai curtea, ci însăși garda sunt împărțite în două tabere vrăjmașe, astfel că împărăteasa Maria și împărăteasa Alexandra și au regimurile favorite.

(Va urma)

Ce ce nu ai fost de față! De ce ți-ai făcut și păcatul acesta de nu te-ai prezentat la o astfel de ocaziune? Pe când numai o primire între acestea ți-ar fi fost destulă ca să te scârpești de toate faptele tale, ți-ar fi fost destul ca să ți-se deslege și despede limba împedată cu atâta mere, mere de-a lui Iuda; ți-ar fi fost destul ca să ți-se spele buzele tale unse în atâta unsoare murdară, spre a împărți porunciile acelea și mai murdare! Ți-ar fi fost destul spre a-ți ilumina mintea, căci dacă ți-s-a încredințat — din nefericire — conducerea bisericii și școalei noastre, pe care noi de jaluzi suntem, să te abați de pe drumul rătăcit, și să pui o altă cărare, cărarea pe care ți-a designat-o poporul; să le conduci cele încredințate tot așa de bine, ca strămoșii noștri, și să le predați successorului tău tot așa de tari, pe cât ți-a primit dela antecesorii tăi.

In rînd de alegere. Falnici s'au așezat 1400 români și 100 Sârbi cei 420 alegători cari cu bărbăție românească, cu inimă dreaptă au curs și da votul lor designatului lor iubit!

Unde au fost ceilalți?
Ce au făcut ceilalți?
Din 18 preoți români, numai 2 s'au arătat între cei 420. Acești doi au și curs a să meargă în fruntea cetii lor atât de fidele!
Dar unde au dispărut ceilalți preoți!?

Votarea se începe.
Protopopule Putici! Rușine ce am văzut po!

Toate comunele străine (Nemți, Unguri) au preoții lor în frunte! De drag să te uiți ei, cum merg a-și da votul alesului lor!

Dar la noi ce să vezi!?

Toți unși pela buze cu protopopul Putici. În zădărnici de papricaș, dar cu belciug pe nas, mârșii, năcăjiți, muștrați adînc de conștiința lor, cu capetele aplecate, ca vitele bătute și de Dumnezeu! între care ascunși, cu capetele și mâinile aplecate de greutatea barbelor lor muiate în zădărnici din papricașul atât de rușinos.

Ba încă n-ai rușine, care te-a revoltat până la extrem — te-a cuprins, când ai avut ocazia să nefericit a vedea și aceea, că din câte s-au dat ca Girocul, Medveșul, Parța, St. Mihaiul și alții, poporul întreg fără păstori, conduși numai de mintea lor sănătoasă, a curs a da votul lor în fruntea candidatului lor, Dr. George Adam, ear preoții lor singuri, mârșii cum nu îți poți închipui, cu capetele adînc aplecate, au mers a-și da votul lor contra candidatului atât de bine ales din partea poporului.

Să înțelege, că mireni mai credincioși bisericii, școalei și limbii lor, decât acești preoți, au venit și s-au tras pe preoții lor rătăciți la răsundere, cari apoi ne mai putând rezista interogațiilor aspre au răspuns striviți în pământ:

Așa ni-e porunca!

Protopopule Putici! Auzita! Și cu aceasta mai mârșii numele-ți deja atât de mârșii!

Fie-ți pomană, și numele tău cuvântat!
Rezultatul moral însă cei 420 alegători o și falci alegători totuși l'au ajuns. Că nu au fost preoți, cari cu atâta mândrie, cu atâta fală și pronunțat la darea votului numele candidatului lor, ca aderenți fideli de toată încrederea lui Dr. George Adam!

Au știut-o acești 420 că au de a lupta — afară de mișelii acelor preoți slabi, au fost și reparati la toate greutățile, și pedecile puse în diferite părți, oameal, șarlatani, mincinoși și autorități, dar ei totuși s'au ținut orbi și cu oată încrederea de iubitul lor candidat, a cărui fală devisa la șarlataniile, minciunile, mârșii și suspiciunile cele mai grosolane au scute din partea celor contra interesați — că decă ar pacta numai cu partidul, sau ceeaialtă, și să de a avea candidatului lor scop serios, —

„Mă lupta mai departe până n capăt, măcar să știu că până n ziua de alegere și să pot să măcar, tot pe cuie am de a păși, și măcar să știu că în iad mă vor trimite contrarii, că știu că voi și acolo mă veți urma“!

Și fală celor 420, — dar nu preoților (dară de cei doi), și nu protopopului, că rezultatul moral splendid a fost!

Și dacă am căzut fraților credincioși, nu-i rușinea noastră.

Dar voi preoților rătăciți, împreună cu scumpul vostru protopop, să nu vă mirați, dacă bietul mirean, când veți ajunge în fața lui, să înhoalbă privindu-vă în față, ca și la acel, ce cumpără pe sate la dirză și pene de ghisca, și dacă acești mireni cinstiți să și tem de voi, ca și de acești neguțatori renumiți!

*

Spre orientare.

În cercul electoral Becicherecul mic ajungând eu cele mai puține voturi a rămas în balotagiul Carol Mayer (liberal) și Franz Steiner (kossuthist).

Alegerea între aceștia doi va fi în 10 l. c. Ca apucături dela alegeri partidul lui Steiner a dat vestea că în cerc eu aș fi autorizat pe alegătorii mei, ca acum să voteze cu Steiner, ba că a-și fi promis, că voi umbla în interesul lui Steiner și în cerc.

Acestea sunt scornituri, căci eu la toți alegătorii mei cari m'a întrebat le-am spus și pe calea acesteia le-o spun, că de oarece programul nostru nostru național pentru care am luptat, e în partea sa cea mai esențială contrar atât programului liberal cât și kossuthist, aderenții programului național deci foștii alegătorii mei nu pot vota acum nici cu unul, din candidații rămași în balotagiul.

Dr. George Adam.

D'ALE ALEGERILOR.

Alegere-balotagiul în Chișineu.

În întreaga țară a stârnit mare neplăcere împrejurarea, că Tisza István nu a fost aplecat a aștepta zilele calde de vară, ci contrindu-se cu minusul pronunțat al temperaturii și buzurnarelor deputătești, fără să mai aștepte cei cinci ani a alungat acasă pe deputații, cari numai acasă n'ar fi voit să meargă.

Unele elemente ale publicului alegător însă cu mare hevreaka au primit alegerile timpurii, fiindcă puteau spera nițic șeft acum, când afacerile ș'asa merg rău. Troană, orî influența o suferă omul, dacă are bani pentru leacuri.

Economistii entusiști ai cercului Chișineu au cvinternu, fiindcă au fericirea să mai poată alege odată. Fost-a mare bucurie în Izrail, vreau să zic în Chișineu. Cine învinge nu impoartă, vorba e, ca să fie alegere.

Dar, vai! Soartea vitrigă a nimicit și asta, una din cele mai frumoase speranțe. Comitetul central al Aradului a scris alegerea pe zi de Sâmbăta. Comuna bisericască izrailită a protestat contra acestui fapt; Jidanul nu-și da votul său Sâmbăta. Ne-am uitat în cronica tuturor alegerilor, ș'am văzut creștinii votând în zi de sârbătoare. Care să fie deci pricina la Jidan? Desfacem talmudul și cetim:

„Jidanului ortodox îi e oprit a primi bani în ziua Sâmbetei“.

*

Adunări electorale.

Arad, 6 Februarie n.

Fi voi în stare în haina vorbeii să îmbrac atât de multe și felurite emoții? Și lucrul s'ar cuveni, căci am vedea, cât de mare e Românul în deșteptarea sa.

Ș'apoi încă ceva: e așa de frumos, când Românul s'a deșteptat, revine la inteligența sa naturală, la duhul său de om înțelept și se simte mai mult Român. D'aceea e frumos, e o plăcere nespusă să auzi, să vezi un țaran d'al nostru deșteptat. Vă mărturisesc sincer: eu l'am îndrăgit cu totul, simt trebuința să-l ascult, să-l văd. Asta m'a și îndemnat să însoțesc pe fruntașii noștri în Nădab, Socodor.

Primiriile fură strălucite. În Nădab un banderiu imponent în frunte cu iuristul Adrian Popescu. Era atâta entuziasm, că părea transportat în regiuni divine. Dl Drăgan a vorbit așa frumos și cumine. Far răspunsul iubitului nostru candidat dl Russu trezi lacrimi de însuflețire și speranță.

Bradul, frate cu Românul, fu simbolul cel mai ales: nici când nu vestejește! Dl Crainic, când a predat ramura de brad, a simbolizat învingerea noastră: a predat încrederea neștrămutată a Românilor față de iubitul nostru candidat.

Mergem la dl preot Muscan, de unde cu mare însuflețire pornim spre locul de adunare. Adunarea ceva mare! Dl Russu Șirianu a electrisat sufletele cu vorbirea sa. Pline de înțelepciune fură vorbele rostite de țaranii fruntași N. Lăzărescu și Iova Amar!

D'acici la Socodor. Mic și mare, toți ne întâmpinară în frunte cu harnicul preot dl Aurel Varga. Nici când nu voi uita însuflețirea, câtă a fost aici. Vorbirile d-lor Velicieu, Russu, dr. St. Pop, dr. I. Suciu, preotului Varga fură ascultate cu evlavie.

Și când mă gândesc la imposantele adunări, la marea de însuflețire, ce am văzut când mă gândesc ș'am esperiat, că avem acolo preoți harnici și fruntași cu mintea deschisă, eu no-mi pot închipui pu de Român, ce ar vota cu străinul. Învingerea noastră e sigură. Trăiască candidatul nostru dl Ioan Russu Șirianu!

Rap.

Alegerea din cercul Párdány.

Afară de cele întâmpnat cu candidații noștri, sunt de mare însemnătate pentru noi și întâmplările în jurul acelor alegeri, unde au pășit confrății noștri sârbi și slovaci.

Am vestit deja că sârbilor și slovacilor le-a succedat a alege numai câte un singur deputat naționalist. Un fapt foarte întristător acesta, mai cu seamă când luăm în considerare, că și Slovacii numai în comitatul Bacî-Bodrogh au putut alege un singur deputat, unde numai câte-va coloni slovacăști să află, până când în Ungaria de Nord, locuită de o populație slovacă peste 2 milioane, — nici un singur deputat naționalist nu a putut reuși.

Se vor fi comis nedreptăți nemaî pomenite, dar vor fi fost și pe acolo păcate, cari și pe la noi au ieșit în abundență la lumina zilei.

Date amărute nu ne-au sosit din toate părțile, dăm însă loc mai la vale celor întâmpinate într'un cerc apropiat de noi, unde a pășit un fruntaș a partidului sârb-radical, amicul nostru Dr. Branco Ilici, cu care am conlucrat mult în jurul convocării conferințelor noastre.

În cercul acesta alegătorii români și sârbi sunt în majoritate. Atât noi, cât și sârbi avem aci popor foarte luminat, mare parte și materialmente bine situat, conducători până acum fără prihană. Candidatul naționalist a fost primit cu o rară însuflețire, așa, că țineam de sigură izbânda.

Dar altcum s'a întâmplat!

Slugărnicia, egoismul, lașitatea, iubirea arginților, noroiul îngrămăit de atâți ani, toate și-au dat mână de ajutor și s'au năpusit spre a stînge focul sacru, care cu o putere elementară a răpit cu sine poporul setos de viață națională. Deputatul național a avut să lupte cu toate urmările rele ale unui sistem păcătos și distrugător. Căci marea parte a alegătorilor la început nici a închipui nu își putea, cum să poată cine-va pași de candidat, fără a uda cât de cât gâtulețul sac al „scumpilor“ săi alegători!

Și dela început s'a ales neghina din grâu. Activitatea ne-a dat prilej să ne cunoaștem unii pe alții, să cunoaștem pe aceia, cari dându-se coadă de topor în mâna partidelor contrare și-au vândut neamul și au atras asupra lor disprețul binemeritat a neamului lor.

Fiind vorba de alegerea din Párdány, (com. Torontal), ne-a ajuns rușinea neînchipuită, că nici un preot ori învățător român nu și-a dat votul candidatului național, ba din contră: afară de tinărul preot din Cebza, toți au votat contra programului național. Părintele tinăr din Cebza a cutezat (!) să rămână acasă.

Nu mai un singur preot și învățător s'a aflat, cari să primească bărbătește pe candidatul național; păcat numai, că fiind ambii oameni noi veniți, nu au avut vot. Registrăm cu deosebită plăcere numele părintelui Vașian și a învățătorului substituit Vlădica din Bobda; adevărați bărbați, cari nu s'au lăsat terorizați de nimenea. Spriginiți de harnicul proprietar H. Petrovicu au adunat sub steagul național 11 alegători a căror nume în lipsă de spaț nu-l putem publica după merit.

Cortez guvernamental pentru măsură scandalos a fost învățătorul din Fény, Procopiu Simion, care de săptămâni de zile nu ține prelegere, sub pretext, că scumpa-i sănătate ar fi zdruncinată. Spre a cortezii a putut de aceea alergera în cele mai îndepărtate comune românești.

Preotul acestei comune Nicolae Popa n'ar lua în nume de rău dacă nu am aminti, că și D-Sa a votat cu guvernul, ținând și vorbirii de cortez chiar în școala confesională contra naționaliștilor pentru candidatul guvernamental. Atragem atenția Ven. Conzistor căci acest popă prea multe are la răvaș.

Ce să mai zicem despre preotul Ioan Tincu din Macedonia, care a dat feciorului său numele de Béla?

Să ne ocupăm de isprăvile părintelui Ciomponeriu din Cebea? Nu o facem, căci și hărtia ar roși de atâta rușine.

Și așa mai departe. Preotul Justin Cotta a alergat bolnav la vot — cu guvernul, învățătorul din Giulvăr Ioan Alexa votează pe lângă proiectul lui Berzeviczy. Oamenii slabi fără inimă față de nefericitul popor, care îi susține.

Pe de altă parte însă, trebuie să constatăm, că afară de cei din antistiile comunale și afară de aceea, care aspirează la vre o slujbuță pe la comună, ori care și ca oameni privați nu ajung nimica, cei buni toți au fost cu noi și au format o isprăvă impozantă în jurul avocatului din Madoș, dl. Dr. Liviu Ghilăzan.

Aceștia au fost, care au salvat reputația națională. Merită să ne ocupăm și de dânșii.

Din Fény, comuna ilustrei familii Mocsonyi o majoritate covârșitoare de voturi, condusă de Ioșcă Jebelean, Iovan Tibu și Ionica Glăvan, s'a afirmat în mod impozant.

Cei luminați la minte din comuna Giulvăr, cu Petru și Ioan Jebelean în frunte cu noi au fost. Guvernul a căpatat pe cei duși de nas din partea notarului, cum au fost Stoianestii.

În Cebea sufletul partidului a fost proprietarul cărunț la păr, dar tinăr la inimă: George Pavloviciu, în jurul căruia s'au grupat cei mai de frunte țărani: George Hegheș, Ștefan Crăste, Dimitrie Iotcoviciu și alții, a căror nume în lipsă de spațiu nu-l putem publica. Duh a suflat și în cei mai slabi Petru Olariu, un țaran de rară inteligență, care cu foaia noastră în mână a convertit pe fiececare dintre alegătorii, în care a fost numai câtă inimă.

Laudă lor, căci au câștigat și stima străinilor, care până acum cugetau a conduce întreaga românie, ca pe o turmă de vite, luându-le prin beuturi spirituoase capacitatea de a cugeta la rolul rușinos de până acum.

Sărbii s'au purtat în genere bine, afară de preoții și învățătorii. Tot cazul nostru.

Unguri, Nemți au fost mulți cu noi, însă marea majoritate a urmat sfatul lui Apponyi, care fiind întrebat în Timișoara din partea unei deputațiuni a Nemților, ar fi dat sfatul, că mai bine să spriginească candidatul guvernamental, de cât pe cel naționalist.

Astfel, împărțit fiind între noi, ne-au majorizat voturile guvernului, dar succesul moral este nespuse de mare, de oare-ce s'a făcut începutul și s'a arătat calea adevărată. Afară de aceea am avut ocazie să ne cunoaștem inteligența.

Suntem în firmă convingere, că cei trași înaintea areopagului neamului, ne vor da ocazie la proximele alegeri să vestim cu mândrie ținuta lor exemplară și spriginirea programului nostru.

Alegerea dela Cristian.

Despre alegerea din Cristian mai primim următoarele:

După o luptă strașnică a reușit în fine Dr. N. Comșa ca deputat al cercului Cristian. Alegerea a durat până noaptea târziu. Înainte de amezai contracandidatul guvernamental (sas) Greszkovitz era în majoritate, fiindcă cetatea lui Comșa, Săliște, încă nu votase. Pe Români îi cuprinsese deja grije, deși se știa, că alegerea iubitelui candidat naționalist este aproape sigură. După amezai însă începând cam pe la ora 4 și 1/2, Dr. Comșa ajunse pe adversarul său. D'aci lupta începu și mai strașnică. Alegerea se încheia puțin înainte de orele 10 seara. Atunci voturile stăteau astfel:

Dr. N. Comșa 390
W. Greszkovitz 359.

Bucuria Românilor nu cunoștea margini. Dr. Comșa a fost primit cu triumf. Copii dela școale l'au primit cu un cântec ocașional, în care doriau viață lungă iubitelui fruntaș. În onoarea nou alesului s'a aranjat și un concert

cu torțe și un banchet splendid, la care au luat parte toată inteligența din jurul Săliștei. S'a ținut și toasturi. Numai noaptea târziu s'au despărțit fruntașii de popor, între strigăte de: „Trăiască Dr. Comșa, Trăiască Româniea!”

Alegerea a produs între Româniea din Sibiu cea mai mare bucurie. Succesul era aproape asigurat, dar' sforțările stăpânirii și mai ales faptul, că Sașii toți au fost contra Românilor a periclitat mult reușita candidatului nostru. De altfel Dr. Comșa e foarte iubit între Români din cercul Săliște și alegătorii români au mers cu bucurie la vot pentru distinsul fruntaș. În cercurile române din Sibiu alegerea dlui Comșa e cași o mângâiere pentru căderea d-lui Dr. Liviu Leményi, care a rămas în minoritate numai cu 24 voturi față de ministrul șovinist Hieronymi Pretulindeni, la Cristian ca și la Sebeșul-săsesc, Sașii au votat contra Românilor.

Românul.

De sub poalele munților Apusenii.

— în 1/2 905.

Onorată Redacțiune!

În 26/1 a. e. săvârșindu-se alegerea de deputat dietal în cercul Ighiului, o parte din inteligența română s'a purtat foarte scandalos. Pe sub poalele munților Apusenii se afla doi bărbați inteligenți, care sub era pasivității se băteau cu pumnul în piept, declarându-se de mari naționaliști înaintea Românilor; însă prin conferența dela Sibiu ținută la 10/1 a. e. decretându-se activitatea, acești doi mari Români văzându-și periclitat câștigul usitat la alte alegeri dietale, au dat-o pe față cu naționalitatea d-lor. Primul mare naționalist este dl. Nicolau Florescu ca cel mai avut în opidul Ighiu, primul proprietar, dela care, poporul din cercul Ighiului așteptat-o, să-l vadă în fruntea poporului, apărând cauza națională; însă durere! căci la alegerea de deputat dietal din 26/1 a. e. săvârșită la Ighiu s'a ascuns ca o pasere de noapte, spre rușinea dlui și spre blamul bietului popor român.

Al doilea mare naționalist este dl. Antonie Pap proprietar de frunte în Buserdea Vinosa, care cu o pornire dracoșă s'a făcut cel mai culpabil cortez pentru Verner, contra candidatului național Dr. Alexandru Vaida Voievod, umblând din comună în comună cu fel de fel de promisiuni, însă după cum s'a constatat la alegere ne isbutindu-i scopul mârșav, în comunele din jurul Ighiului — afară de neblasnicul popă gr.-cat. Aurel Jiurca din Buserdea Venosa, și-a câștigat disprețul întregului său popor, după cum a meritat — și-a îndreptat pasul pe valea Ampoiului către Zlatna, unde gășindu-și omul în persoana slăbănogului popă din Metes Ioan Urșă, și-a împlinit pofta sătănicească, căci popa Urșă i-a câștigat de pe valea Ampoiului peste 100 voturi române. Căderea dlui Dr. Alexandru Vaida se atribute numai popii Urșă, care mai eri alaltăieri era îmbrăcat în cioreci, ear cocoana preoteasă în cătrînță, astăzi însă, pasivitatea i-a îmbrăcat în mătăsuri, cu calească ca niște baroni. Bravo mocane! mulțumește lui Dr. Rajner... Popa Urșă este foarte bogat — din copii sărac — și nu avea lipsă să se facă Juda, însă s'a învățat cu sermana sa turmă cuvântătoare, pe care numai o mulge și tunde, dar de a se îngriji de pășunea turmei sale, habar nare! Popa Urșă! pentru păcatul săvârșit contra națiunii tale, ți poftesc, ca muștrarea conștiinței, să te urmeze până la re- cele moment, Amin!

Dintre preoții s'au mai făcut coadă de topor votând cu Verner, următorii: din grefrăiteru Jurca din Bucerde; Rațu din Ocesda, Nistor din Intrigalde; Dusa din Petrogeni; în vestitul protopop unit din Zlatna, Montanu, care văzând la ușa de votare pe Dr. Radeș jurist a zis: Kérem szolgabíró ur ezt a csábitót el kell kergetni és bezárni... Cu acest protopop se poate fâli Blajul nostru.

Au lipsit dela alegere preoții următorii: — ca poporul se poată vota cu Verner — Pojar din Costariu cu învățător cu tot; Șerban din Galin; Papiu din Santimbru; Boțan din Borbad cu in-

vățător cu tot; Cada din Paclisa; Todorescu Fener; Jurca din Trimpode ca mare cortez Verner; Popescu din Valea dosului mare cortez Toți alegătorii acestora au votat cu Verner.

Notari de comuni. Albini din Zlatna; Rău din Fenec; Cismos din Metes — frate de creștin cu negânditul Urșă — și Pop din Oiesde cu gâr nariul s'au Silviu Andrei, s'au-purtat ca niște fiene față cu români.

Preoții și poporul s'au purtat foarte bine din comunele: Abrud-sat; Buciumani; Carpeni; Sohodol; Musca; cel gr.-or. din Zlatna; cel gr.-or. din Petrogeni; din Vultori; Valea Bulzului; Pășca; Galați; cel gr.-or. din Fenec, Tențu; Căpălaș; Șard; Ighiu, Tibru, Crișan, Craiva, Buserdea Vinosa cel gr.-or. și Telna.

Că am căzut cu deputatul național la Ighiu cu 30 voturi, căderea nu o putem atribui ghearilor ei numai și numai preoților, care o părăsind dela alegere, a lăsat poporul pradă la străini iar parte votând pentru deputatul străin; în de a fi preoți cu crucea în frunte s'au făcut pe cu coada în spate — coadă de topor; rușii să-i acopere pe toți cei rățaciți, între care virlos pe căpitanul Urșă din Metes cu învățător săn Borza, sâmbănta de Jidov.

După finea votării când s'a publicat rezultatul prin dl. adv. Laurențiu Pop din Abrud-sat fost bărbat de încredere, din mii de piepturi e blăstămură asupra celor rățaciți. Poporul adunat din comunele vecine peste 2000 a părăsit Ighiu cu inimile sfășiate de durere și cu ochi scâmbia în lacrimi, blăstămând pe cei rățaciți și strigând Trăiască Dr. Alexandru Vaida Voievod.

Poporul și a plinit datorința față cu cei rățaciți care s'au făcut vânzători de neam, prin șireturi de ferești și altele. Un alegător

Nici un vot românesc nu i-s'a dat lui Hieronymi

Alegerea din Sas-Sebeș.

O luptă înalțătoare a fost cea din Sas-Sebeș unde candidase împotriva candidatului național Dr. Liviu Leményi, ministrul comerțului Hieronymi, cel ce a spart partidul național român. Nici un vot românesc n'a căpatat pe lângă toată corupția și șurtoarea, dar candidatul nostru a căzut întru-că Români n'aveau majoritatea voturilor. Onoare și laudă astorfel de Români Pildă vrednică de urmat îi punem în fruntea tuturor cercurilor românești.

Despre decursul alegerilor «Telegraful Român» scrie:

În cercul acesta (Sebeș) populațiunea este: Români la 30.000, ear Sași și Unguri, Jidovi etc., toți la oaltă ceva peste 100.000. Alegătorii însă sunt Români 534 și Sași 466. Ceilalți străini 547. la oaltă 1081.

Dintre alegătorii lipsesc cam în o formă dela unii și dela alții prin morți ori duși în război, la oaltă 60.

De ai contrariilor nostri. Induși în listă s'au prins prin Viena, București, Bucovina, Brașov, Graț și aproape prin toată Europa 30 înșii, aceștia nuai 4 înși li-au lipsit.

De ai nostri au lipsit dela vot 27, ear ai contrariilor 23.

Astfel a primit Dr. Liviu Leményi 466 voturi și Hieronymi 494, adică cu 27 mai mult.

Alegerea a decurs în mod exemplar, rar se va mai fi întâmplat undeva în Europa.

Românii s'au purtat așa de brav, spre laudă și onoare le poate servi, căci un vot românesc nu s'a dat lui Hieronymi, cel ce spart partidul național.

Deputatul Szöcs Pál din Vințul de Jos alți vr'o cinc, veniți aici a nume la alegere rămas uimiți de însuflețirea și solidaritatea Românilor.

În piața mică din Sebeșul săsesc, unde adunat alegătorii români, erau cel puțin 1000 bărbați și maiieri tineri și bătrâni, așteptându-

Dr. VICTOR D. GRAUR

medic universal, profesor calificat de școale medii p. studiul higienei.

Institut de dantură medicală și pentru tehnica de dinți.

ARAD, Piața Andrássy Nr. 22, etagiul I, vis-à-vis de casa comitatului.

Tractament special al dărilor de dinți și a boalelor de fald. tură totală și particulară conform diferitelor proceduri. Plombări ment, cu sticlă, email, porcelan, amalgam de aur, și aur chimice. Operațiuni diferite la așezarea coroanei de dinți. Coroane de porțelan și aur conform indicațiunilor specialiștilor savanți Dantură fixată și mobilă, după sistem american. Tot felul de execuții de cauciuc. Dantură întregă fără cerul gurii. Scoateri de dinți fără nici o durere.

Abdare rezultatul, care s'a știut numai la 5 1/2 ore p. m.

Din toate piepturile acestor miș se striga resuna Sebeșul: „Trăiască Dr. Lomény, și jos Hieronymi“.

Pusu-și-au Sași toată puterea. Făcutu-s'au presiuni iertate și neiertate, mai cu seamă asupra prișmarilor, traficantilor și a tuturor amplotaiților, dar' cu toate acestea nici un vot nu ni au putut lua.

Cei-ce au avut motive de absentare d. e. amplotaiții, pot fi acușați, dar' cei cari din alte motive au absentat, d. e. infricații pentru licenții ori pierderea de pensie, etc., își vor primi dela poporațiune răsplată meritată.

Cu noi a votat din cunvingere un Ungur, Wadász Kálmán, pälărier, și I. Korhonyer din Pianul-superior.

Putem spune cu siguritate, că la o altă alegere, peste 5 ani, când noi vom avea cel puțin cu 100 voturi mai mult, contrarii nici nu se vor mai încerca a pune candidat, văzând că noi acum, fiind în minoritate față de ei, eram aproape să-i învingem. Acum, după alegere, dacă se vor încerca a intimida pe vre-unul cu licenție etc., atunci privim lucrul de provocare și vom trebui să răspundem la astfel de provocări.

Poporul era era în o așa însuflețire, în cât să fi volat vre un Român cu Hieronymi ar fi fost imposibil, pe lângă toată jandarmeria, a'l apăra de judecata poporului.

Dacă ar fi așa toți Românii în toate cercurile, atunci 50 de deputați am trimite în dietă.

Însă credem, că se vor lumina și cei dela Vinț și Ighiu, căci sunt huiduiți, toți, ca și cei din Ocna.

Dr. Alex Mocsonyi despre „Albumul artistic“.

Ilustrul naționalist și mecenate român, dl Dr. Alex. Mocsonyi, a ținut să adreseze dlui D. Comșa scrisoarea ce urmează:

Stimate dle profesor!

Nu mai aștezi astu timp să-ți spun, cât de plăcut am fost surprins prin cadoul de Crăciun ce mi-a făcut comitetul „Reuniunii agricole române din Sibiu“ prin trsmiterea unui exemplar de onoare al „Albumului artistic“. *Sunt încântat de minunățiile sensului estetic și artistic al tranșet române. Gust mai fin și mai distins decât se va găsi la vre-un alt popor.*

Felicit Reuniunea de această lucrare, ear' dta, dle profesor, de executarea acestei lucrări, care este o adevărată piesă de cabinet și prin care V-ați câștigat un merit național neperitor.

Ar fi de dorit, ca ornamentica casnică a poporului român să fie cunoscută și străinilor. De aceea Te rog să binevoești a trimite pe speșele mele, dar' în numele Reuniunii, al cărei president binemeritat ești dta, câte un exemplar din „Albumul artistic“ la vreun muzeu din Budapesta, Viena, Berlin, Paris și Roma, ear' mie aci la Birchiș încă 5 exemplare.

Rugându-Te să fi interpretul multămitemi mele călduroase pentru atențiunea, deosebit de amabilă, cu care a btnevoit a mă onora comitetul Reuniunii, sunt al Dtale sincer stimător.

Alex. Mocsonyi.

Aceasta scrisoare, așa credem, nu are trebuință de comentariu.

Rămâne să amintim, că dintre prelații noștri au comandat din „Albumul artistic“ anume I. P. S. Lor metropolitul Dr. Mihalyi 3 și metropolitul Metianu 2 exemplare.

De asemenea au comandat câte 2 exemplare și anume: institutele noastre „Victoria“ (Arad și „Cassa de păstrare“ în Săliște, cum și dnii avocați: N. Garoiu, (Zernești) și A. Cosma (Șimleu)

„Albumul artistic“, reamintim, se vinde cu 56 coroane și se poate comanda dela comitetul „Reuniunii agricole române“ în Sibiu — Nagyszeben.

Din Bistrița. ✓

Anul-Nou. Servindu-se serviciul divin cu o deosebită ceremonie prin preoții locali, răspunsurile și de astă dată le-a dat corul bisericesc compus din membrii reuniunii române de cântări din loc.

La sfârșitul misei, după o potrivită predică rostită de harnicul nostru protopop Domide, din partea acestuia s'a cetit lista donatorilor bisericeii noastre gr. cat. din Bistrița, constatându-se că în decursul anului 1904, au donat, în bani gata:

Mitru și Maria Budușan 140 cor., Ioan și Maria Ghețe 100 cor., Ales. Cilica 56 cor., Ioan și Maria Ceuca 10 coroane. Mai mulți pentru un „Mineiu“ 21 cor. 20 bani. În total 372 coroane 20 bani.

În vestminte și recușite bisericești: Mitru Budușan aurirea unui potir 54 cor.; Ioan Moldovan, Mitru Rus și Ioan Corhondar ua prapor negru în preț de 54 cor., Mihai Sângeorzan un rind de haine, în preț de 130 cor., Ioan Moldovan, I. Nicolae și soții un rind de haine negre de 130 cor., Toader Moldovan (negru) a legat biblia 10 cor. În total 378 cor.

Adecă în decursul anului trecut sf. bisericii i-s'au făcut donațiuni în bani, vestminte și recușite bisericești în suma de 705 cor. 20 bani.

* * *

Tot atunci s'a cetit și „Mișcarea populațiunii în 1904 din Bistrița și filiale, constatând: Nașteri: 104; a) bărbați 52; b) femei 52.

În 1903, au fost 81 cazuri de moarte, deci acum cu 15 mai puține.

În 1904 s'au născut 104, au murit 66, creștere 38.

În 1903 au fost 24 cazuri de cununie acum cu 4 mai puține.

Numărul sufletelor. gr. cat. 2797.

*

Boboteaza. Ca și în alți ani serviciul divin în ziua de Bobotează s'a serbat cu mare solemnitate.

Conform regulamentului de serviciu militar a eșit la sfințirea apei o companie din batalionul Regm. 62 cu musica dela Regm. 82. În decursul misei și al sfințirii apei s'au dat mai multe salve și musica a intonat imnul Regal.

Corpul ofițeresc dela Regimentul 82 și 63 pe cum și cel dela honvezime a fost bine reprezentat.

*

Petrecere. În ziua de Bobotează la 2 ore p. m. s'a început petrecerea aranjată de comitetul reuniunii de cântări destinate pentru membrii corului bisericesc.

Petrecerea a durat până în ziua următoare, luând parte membrii corului, înt ligență, meseriași și popor. Profitul curat a fost de 26 coroane 56 bani.

*

Inmormântare. Vineri în 20 l. c. am petrecut la groapă pe vrednica Salomia Ciuta n. Bohai, mama vrednicului nostru fruntaș Dr. Dem. Ciuta advocat în loc.

Inmormântarea s'a început la casa moartei la o oară după amiază, de unde însoțită de corul bisericesc în frunte cu steagul reuniunii române de cântări, am petrecut-o cu toții până la biserica gr. cat., unde apoi i-s'a făcut prohodul prin următorii preoți: Ciril Deac vicar foraneu în Năsăud, Gerasim Domide protopop, Ioan Dologa preot în B. Tihar, Precup preot în Rebrisoara și Ciril Negruț capelan-catechet în loc.

Predica ocazională a rostit-o protopopul Domide, descriind viața decedatei și faptele săvârșite în decursul celor 83 de ani, cât a trăit.

După aceea însoțită de cor, de o mulțime de dame și domni și un mare număr de popor, a fost dusă și așezată în cimiteriul gr. cat. spre odihnă vecnică.

Doarmă în pace.

— tab. —

Războiul ruso-japonez.

«Lupta dela Heicontai», cum cuprinde sub o singură numire mareșalul Oyama luptele ce s'au dat dela 23—29 Ianuarie n. între Ruși și Japonezii, până acum a fost în defavorul Rușilor. Ocu atribue învingerea Japonezilor faptului, că Rușii au dat un atac parțial și ei Japonezii, deși la început în criză aporoape, nefiind ocupați în nici un alt punct al frontului au putut concentra în locul periclitat trupele necesare.

Știri amănunțite sunt următoarele:

Tokio, 4 Februarie n. Din darea de samă a mareșalului Oyama despre hărțurilele din 25—29, cari el le numește lupta dela Hejcontaj, reese, că multe trupe au luat parte și lupta a fost mai aprigă, decum se credea. S'a dat lupta pe timp de viscol puternic, care făcea imposibilă orice perspectivă. Noptile au fost foarte reci. Resultatul luptei câtă-va vreme a fost nesigur. Situația Japonezilor era critică. 30 tunuri rusești primejdie făceau în pozițiuni, ear pe aripa stângă fură așa mari perderi, că marginea fu silită să se retragă. După luptă înverșunată Japonezii sunt siliți să bată în retragere. Trupele rusești ascunse la Sandepu 28 Ian., dimineată încep un foc vioi asupra ariergardei japoneze. Japonezii au atacat pe ruși ocolindu-i și aproape i-au nimicit. Numai 200 Ruși s'au predat. Deoarece Japonezii pretutindeni erau în majoritate ca număr, Oyama hotărî să facă un atac nocturn general. Au atacat de mai multe ori, dar cu perderi enorme. După atacurile repetate ale Japonezilor Rușii încep retragerea. În 29 Ian. Heicontai îl ocupaseră Japonezii. Regimentul rusec 4. aproupe întreg a perit.

Tokio, 4 Februarie. Se telegrafează din cartierul general de război japonez următoarele:

Eri flancul drept rus în trupe mici ne-a atacat pe întreagă linia. Avantposturile noastre însă i-a respins. Azi dela 6 ceasuri artileria rusească aruncă foc spre pozițiile noastre. La Kahan infanteria rusă a încunjurat satele Jaugan, Ucaovo, dar în direcția centrului i-au respins. Trupele de cercetaș în continu să încaeră. Azi dimineată Rușii au îndreptat foc violent contra lui Cengeinpu. Artileria noastră le-a răspuns. Decurg lupte singuratic. Așa au încunjurat Rușii o trupă japoneză de un oficer și 28 soldați. Mai toți s'au rănit și apoi predat. Rușii ne-au mulțumit pe toți răniții.

London, 4 Februarie. Agenției Reuter i-se vestește din Mucden: Rușii atribue perderile mari dela Santiapu bateriilor japoneze, care vărsau foc din ascuns. S'a mai dovedit în aceea luptă, că infanteria din șanturi n'are a se ateme de de un atac de cavalerie.

Tokio, 4 Februarie. Situația e neschimbată. Joi artileria rusă a pușcat asupra flancului drept japonez.

Petersburg, 4 Februarie. Kuropatkin telegrafează, că trupele-i după crâncenă luptă a ocupat definitiv satul Santangenan.

Petersburg, 4 Februarie. Nemirovici Dancenko, corespondent de pe câmpul de luptă s'a reîntors. A zis cătră un jurnalist, că Kuropatkin mai bine moare decât să vie învins acasă. Dar mâinile i-s legate. Nu poate porunci nici comandantilor subalterni.

Depunerea lui Gripenberg.

Țarul pe Gripenberg l-a mântuit de funcția de beliduce.

Port-Arthur.

De când l-au ocupat Japonezii, haț, de să-și pue și alt nume. Și într'adevăr Japonezii de Sâmbătă încoace îi zic *Tairen*.

A treia flotă rusă.

A treia flotă rusă — se zice — va pleca în 14 Februarie. Amiralul Birilev a mers la Libau să mai vază încă odată corăbiile.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 6 Februarie n. 1905.

— **«Istoria lui Ștefan-cel-Mare» de N. Iorga înaintea tribunalului din Brașov.** «Gazeta» din Brașov scrie: Procurorul r. din Brașov cu hârtie Nr. 9262/904 a făcut propunere la tribunal, «pentru anihilarea» (megsemmités) cărții «Istoria lui Ștefan-cel-Mare pentru poporul român» de N. Iorga. Tribunalul prin numărul 6977/904 a pus termin pe 3 Februarie n. pentru a se da urmare acestei propuneri, citând la judecată pe următorii domni: I. Ciurcu librar din Brașov, Eliseu Dan, I. Dologa, Pavel Beșa, Victor Varna, Ilarie Bozga, Teofil Vlad, Dr. N. Hângănuș, Leon Buzdug, Dr. Andr. Monda, Iust. Sohorca, I. Marcu, David Sânjoan, Avr. Lazar, V. Tohai, I. Barna, Gr. Boneu, Al. Haliță, Gr. Pletosu și I. Gheție. — Tribunalul a fost presidat de dl jude Dr. Hahn Bela asistat de juriști de Scobeln și Pavelka. Dintre cei citați nu s'a prezentat decât d-nul Ciurcu. — Notarul Bardócz Arpad a cerut pasage incriminate pe cari procurorul le-a calificat ca fiind agitatoare a poporului român contra celui maghiar. Tribunalul, la propunerea procurorului Dr. Fr. Knörr, a enunțat confiscarea și anihilarea tuturor exemplarelor, ce s'ar mai găsi puse în vânzare sau găsite ori unde pe teritoriul Ungariei. Contra autorului, fiind supus străin, nu s'a putut deschide urmărire, de aceea în sensul §-lui 62 c. p. s'a ordonat numai confiscarea și anihilarea exemplarelor. Cheltuielile procesului s'au stabilit în suma de 133 cor. 13 bani.

— **Rectificare.** Dl Romulus Roman inv. în Dolcave, ne roagă să rectificăm, că cele publicate la adresa sa și a preotului Simion Bartalameiu, sunt lucruri neadevărate.

— **Nou avocat român.** Dl Iosif de Lemény face cunoscut, că și-a deschis cancelaria avocațială în Cincul-mare (Nagysink) în piața lângă hotelul Concordia.

— **Strossmayer de 90 ani.** Strossmayer episcopul din Diakovár a implinit Sâmbătă nouăzeci de ani. Din incidental acesta veneratul prelat a fost felicitat în mod deosebit de călduros de către credincioșii săi.

— **Petrecere în Caransebeș.** Ni-se scrie: Societatea română de lectură din Caransebeș aranjează la 1 Martie st. n. o petrecere dansantă cu cotillon.

— **Soartea lui Gorkij.** „El nu aparține numai Rusiei, ci e al lumii întregi, al literaturii universale“, au strigat din toate părțile autocrației rusești, care l'a osândit și aruncat în închisoare. S'au făcut manifeste, proteste, demonstrațiuni. Și în Rusia opinia publică străină e atotputernică, numai de opinia apusului civilizat se tem „barbarii“ evului nou — așa că s'a crezut imediat vestea, ce ca un cutremur îmbucurelnic străbătuse pe toți, cei-ce se interesau de soartea marelui poet. Dar' un corispondent al lui Standard scrie din Petersburg ziarului seu, că Gorkij s'acum lanțezește în închisoare. I-a spus-o asta Kopniacki, carn visitase pe Gorkij în temniță.

Să zice, că locuște în o celulă strîmtă și rău încălzită, trebuie să poarte haină de pușcăriaș. Din celulă au luat reevizitele de scris. A cerut cărți fiziologice și biologice.

Alții zic, că i-ar fi dat drumul cu condiția, să aștepte deciziunile guvernului în un oraș din provincie, care condiție Gorkij a și primit-o. Din Petersburg aduce știrea agenția telegrafică, că punerea pe picior liber a lui Gorkij e timpurie.

— **Săpături cu rezultate nouă în Pompei.** În Pompei pe Via Stadia au desgropat o casă întregă-întregul și au reconstruit-o, așa că e unul din monumentele arheologice cele mai complete de până-acum. În peristil are două-spre-zece statui de marmoră. Admirabile sunt frescele cari reprezintă scene din istoria eroilor și miturilor, cum Paris își paște turma pe muntele Ida, Aphrodite împrenă pe Paris și Elena.

— **Prietinii poporului rus,** e numele unei societăți, ce acum s'a constituit în Paris și al cărei scop e informarea fidelă a opiniei publice despre referințele rusești și vrea să arate, că cu simpatie privește lupta lor pentru libertate. În fruntea societății e Anatole France, vestitul scriitor, senatorul Clemenceau și Adolf Carnot, fratele decedatului președinte.

— **Inmormântarea prof. med. Dr. Felix.** Cetim în „Voința națională“ din 23 Ian.:

Astăzi d. a. s'a făcut înmormântarea rămășițelor regretatului profesor Dr. Iacob Felix.

Cortegiul a plecat dela casa defunctului, strada Penzionatului, la cimitirul catolic.

A asistat un mare număr de profesori universitari, membrii ai Academiei Române, doctori, farmaciști, medici veterinari și amici ai defunctului.

Au rostit discursuri:

Dl prof. Dr. Măldărescu, decanul facultății de medicină din București, din partea corpului profesoral; dl prof. Dr. Istrati din partea Academiei Române; dl prof. Dr. Obreja din partea serviciului sanitar și doi studenți ai facultății de med cină.

La cimitir a vorbit dl Dr. N. Angheliescu, președintele soc. farmaciștilor din România.

S'au depus 27 coroane, între care: din partea Academiei, a facultății de medicină, a direcției serviciului sanitar, a serviciului veterinar, institutului bacteriologic, a soc. de științe, a familiei, a soc. studenților în medicină, a soc. geografice, a soc. farmaciștilor, a călăuzei sanjtare (Dr. Ștefănescu), a amicilor defunctului, a funcționarilor direcției sanitare etc.

— **Stössel în Arco.** Apărătorul eroic al Port-Arthurului, generalul Stössel pe la mijlocul lui Martie va sosi în Petersburg, de unde va pleca la Arco. Despre aceasta au și înștiințat deja din Petersburg direcția balneară din Arco.

— **Principatele unite.** Luni se serbează unirea principatelor române. Azi, când după câteva decenii putem privi la acest fapt de mare importanță pentru dezvoltarea elementului românesc ca element politic, așezat paznic al liniștii balcanice, putem concepe marea importanță a acestui act politic. Ceea-ce nu făcuseră atâtea primejdii comune, a făcut-o însuflețirea neprihănită, inspirația divină a unor aleși. Cu unirea principatelor au intrat pe calea propășirii, s'au ajuns rezultate, ce nici noi, cu atât mai puțin străinii nu puteau ispiți cu mintea.

— **Milionarii din New-York.** Orașul New-York numără — cine și-a închipuit așa ceva — numai 8 milionari. Așa spune cel puțin statistica financiară a percepților orașului, și încă cu câte milioane! Carnegie posedă numai 5 milioane, Iohn D. Rockefeller posedă 2 milioane și jum. Pierpont Morgan numai cu 400.000 dolari. Cauza e că milionarii trebuie să declare ei singuri câtă avere au și declarațiunile ce fac percepților nu se contestă de nimeni, ei sunt crezuți pe cuvânt.

Milionarul Rodmann Wanamaker a asigurat pentru 3.200.000 dolari. Tatăl său Iohn numai pentru un milion și jumătate. Apoi sunt asigurați cu câte un milion d-ra Helen Gould, d-na Seland Stanford, Thomas W. Lawzon, Iohn M. Mack, H. N. Kohlsaat, C. I. Devlin, H. M. Atkinson, W. K. Bixbey E. T. Howard.

— **Poliandria în Tibet.** Poliandria este un obicei de mult stabilit în Tibet, și ușor de explicat, de oare-ce țara e atât de saracă în cât nici nu poate hrăni o populație mai numeroasă și nici nu există câte o femeie pentru fiecare bărbat. Natura a impus întru câțiva aci omului poliandria și a regulat împărțirea sexurilor pentru-ca populația să nu devină mai numeroasă decât sârăcia țării poate hrăni.

Se susține că femea din Tibet când se mărită cu mai mulți bărbați, e obligată a-i lua din aceeași familie. E o eroare. Soții sunt adesea frați sau veri între ei dar nu trebuie să fie înrudiți. Curios e că poliandria nu e selude poli-gamia. Un bărbat care are aceeași femeie cu alți bărbați, se poate însura și cu o altă femeie și deci să între încă într'un grup de bărbați sau chiar în încă alte dame, trei sau mai multe grupuri.

Se înțelege că de aci se naște o mare incurcătură în ce privește drepturile de paternitate și de succesiune cari sunt regulate de un codi ce de legi vechi de mai bine de e mie de an. Față de aceasta legile noastre sunt de o simplitate copilărească.

— **O operație chirurgicală interesantă.** anunță din Haga, că acolo s'a făcut o rară operație chirurgicală într'un institut oftalmologic.

Lucrătorul C. Moog a suferit un accident încă în 1897 prin intrarea unui corp străin în ochiul său drept. În cercetarea medică la el nu s'a găsit nici un corp străin în ochi. Rana rămădă, dar puterea de a vedea a ochiului slăbi neconținut.

Cu toate acestea Moog fu recrutat și la exercițiile sale de tir el se servi cu ochiul stâng. Acum după șapte ani omul a chiorit aproape desăvârșire de ochiul rănit și a cerut o rentă invalid. Medicul care l'a examinat de astă-dazi a constatat existența unui corp în ochi și a trimis pe Moog la clinica oftalmică din Haga. Aici medicul au reușit a scoate din interiorul ochiului o așchie de fier de patru milimetri lungime de un centimetru grosime prin ajutorul unui electro magnet uriaș. Ochiul va rămâne, dar puterea de a vedea a dispărut.

ECONOMIE.

Arad, 4 Februarie st.

Cum putem face bani din miere.

Economii nostri cari se îndeletnicesc stupăritul, să plâng cu toții că numai anevă pot vinde mierea. Dl ministru a pus acum dispoziția unei comisii de 5000 cor. cu scop ca aceasta să dea anticipație la toți cei ce vrea să vândă miere. Toți aceștia să se adreseze „Mézértékesítő bizottság“ Budapest, (Köztelek Üllői-ut.)

* Școalele de grădinarit.

Din Baja, Lőcse, Nagybecskó și Torda, începere din anul acesta vor avea cursuri de doi ani; își vor menține însă și pe viitor practica practică, dând elevilor instrucție practică cu privire la școala de pomi, pomărit, grădinarit, pentru bucătărie și grădinarit de lux (grădinarie) și vierit.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

S. P. S. Să poate procura dela autorul cu locuște în Boroșiaou.

A. T. R. Kécsa. Am primit 5 cor. Abonamentul e plătit până la 1 Martie 1905.

— Atragem atenția on. public asupra anunțului lui Igaz Sándor.

— Atragem atențiunea asupra anunțului lui Altman Ede.

Redactor responsabil: Sever Boen.

Editor-proprietar: George Nichiu.

INSERTIUNI și RECLAME.

Prea stimat Public!

Imi permit a Va atrage binevoitoarea atentie asupra

localului meu de delicatessuri

ce se va deschide la 10 Ianuar, unde-mi va valida bogat-le experienta câștigata ca șef-culină în Budapesta, Viena, Bagrad etc.

Locul meu, va fi provăzut cu delicatessuri indigene și din străinătate precum și cu mâncări reci proprii, de toate soiurile.

În tot apartamentul al localului este cu caldă, de unde la comandă transport-z cele mai fine mâncări și la locuință.

Tot felul de Dejeuneart, Dineuri, Jour, irée, Bonfiet și alte comanda e servit prompt și elegant.

Deiszler József

Comersant de delicatessuri, el-vul bucătar de odinioară alui Pohl Károly.

Arad, Piața Libertății Nr. 20.

(Palatul Nádasdy)

„STEAUA“, institut de credit și economii, societate pe acțiuni în Román-Petre.

C O N V O C A R E.

Domnii acționari ai institutului de economii și credit societate pe acțiuni „Steaua“, sunt invitați la a

VII-a adunare generală ordinară

care se va ține în Román-Petre (Torontal-Petrovoselo) la 9 Martie 1905 st. n. după amiazi la oarele 3, în localul institutului.

Obiectele de pertractare sunt:

1. Raportul direcțiunei despre anul de gestiune 1904.
2. Raportul comitetului de supraveghere.
3. Revidarea conturilor «Bilanț de încheere» și «Perdere & Profit».
4. Stabilirea dividendei, împărțirea profitului curat și darea absolutoriului.
5. Alegerea unui nou membru în direcțiune.
6. Alegerea unui membru în comitetul de revisiune.
7. Sistemisarea salariului directorului executiv.
8. Eventuale propuneri.

Domnii acționari, cari doresc a participa la adunare sunt rugați, a-și depune acțiunile lor la cassa institutului.

Direcțiunea.

ACTIVA.	Contul Bilanțului.		PASSIVA.	
	Cor.	b.		
Cassa	4162	65	Capital	32000
Escompt	202464	41	Fond de rezervă	24049
Hipotecă	29727	—	Fond special de rezervă	1000
Efecte publ.	9727	50	Fond de pensiune	600
Acțiuni	2270		Depuneri	14870
Mobiliar	382.38		Reescompt	27360
20% amort.	76.48	305	Dividende	98
Interese reescompt. ant.		183	Interese transitorii	3433
			Profit transpus	150.42
			Profit net	11445.37
				11595
	248840	96		248840

SPESE.	Contul profitului și perderilor.		VENIT	
	Cor.	b.		
Interese de reescompt	2188	10	Interese escompt.	2270
Interese de depuneri	6776	37	Interese hipotecare	2743
Salare	2064		Venit după efecte	198
Spese	1234	93	Profit transpus	150
Dare	1142	44		
Dare după interese de depuneri	474	35		
Chirie	200	—		
Competințe	39	20		
Comp. după salare	9	36		
20% amortisare din mobiliar	76	48		
Profit transpus	150.42			
Profit net	11445.37	11595.79		
	25801	02		2580

Román-Petre, la 31 Decembre 1904.

Ioanichie Neagoe m. p.,
director executiv.

Nicolae Olariu m. p.,
contabil.

T. Jircu m. p.

D. Popovici m. p.

A. Topal m. p.

A. Crăciun m. p.

Membrii direcțiunei:

Subsemnații membrii în comitetul de supraveghere examinând conturile «Bilanț de încheere» și «Perdere et Profit» și confruntându-le cu registrele principale și auxiliare, le-am aflat în consonanță numerică cu acestea și conform legilor și statutelor, deci propun să se aproabe.

— Román-Petre, 29 Ianuarie 1905.

Dr. A. Birescu m. p.

P. Crăciun m. p.

P. Staica m. p.

P. Jincu m. p.